

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Hatyben félévre 6 K, negyedévre 3 K — 2
Vidéken " 9 K " 4 K 502

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debrecen, Kossuth-utca 3. szám, I-35 emelet
(Debreceni Első Takarékpénztár épület)

Néhány szó a tanítói fizetésrendezésről.

Mint ismeretes, az állam most rendezni (?) a tanítók fizetését.

Aki csak a hangzatos frázisokra figyel s a szemfényvesztésre szánt táblázatokat nézi, de nem tanulmányozza át az azokat követő paragrafusokat: azt mondhatja, hogy no végre a tanítók kivánsága teljesült, munkájuknak méltó, tisztességes jutalmát kapják, hallgathatnak.

Pedig a dolog úgy áll, hogy ez a rendezés segít ugyan minden tanyai, falusi tanítón, ad nekik 2—300 koronát, de a városiaknak *egy fillért sem juttat*. Sőt a mi, debreceni tanítóinknak 2—400 koronával *kevesebb* lenne a fizetésük az új, mint a 907. évi törvény szerint. Tehát az eddigi törvény alapján követelhető fizetésük teljes összegét is — mivel azt már el nem vehetik — ezután csak kegyelemből fogják megkapni. Ők ugyan várhattak, remélhettek! Egy fillért se kapnak!

Mig eddig a legtöbb iskolafentartó község, felekezeti, sőt maga az állam is 4—500 koronával többet adott a városi, mint a falusi tanítónak: a miniszteriumban most az egyenlővétel elve győzött. A miniszterium vezérei szerint meg lehet Debrecenben is any-

nyiból élni, mint Mucsán vagy Tunyogon. Tehát nem adnak egy fillérrel se többet a városi, mint a falusi, tanyai tanítónak. Azokét kiegészítették annyira, mint amennyi eddig a városiaké volt. A városi tanítók telélhetik kis örökségüket — ha van — vagy sülyedhetnek, uszhatnak az adósságcsinálás örvényébe, nyomoroghatnak tovább. Nem segít rajtuk az állam.

Falun 1 kgr. hus 1 kor., 1 kor. 20 fill., városban 1 kor. 60 fill., 2 kor. Ott egy pár csirke 1 kor., mikor itt 2—3 korona. Városban a kolompérhoz is kétszer annyiért juthatunk, mint falun. Akinek a megélhetési viszonyokról csak parányi tapasztalata is van, tudja azt, hogy városban másfélszer annyiból is csak tengődik, mint a mennyiből falun tisztességesen megélhet az ember. Mindenki tudja, csak a miniszteriumban nem akarják belátni ezt. Ezzel ott nem törődnek. Ott — azt kell gondolnunk — más cél lebeg szem előtt. Ezzel a javaslattal bizonyára meg akarják nyerni a falusi tanítókat. Mert azokra több szükség van. Azok eredményesebb kortesi szolgálatot fejthetnek ki. Azok közt több a kortes, pártvezér!

Azonban az egyenlővétel elvét is csak részben követi az állam. Éppen ott csinál legnagyobb sérelmet, hol legjobban kellene a segítség. Ugyanis az állami családostanítók 2—4—600 korona családi pótlékban részesülnek,

de a nem államiakat büntetik a család-alapításért, azoknak egy fillér pótlékot se adnak, így a családostanítók nem állami tanítóknak 2—4—600 koronával kevesebb a fizetésük. Ki meri azt állítani, hogy ez az összeg egy kis tanítói család költségvetésében nem számít. Figyelmet sem érdemlő „csekélyesség“?

Méltánytalanul bánnak az idősebb tanítókkal is. 19 évnél több szolgálatot nem ismer, nem számít be a javaslat. Így a világ vakítására kiirt táblázatokban kimutatott nagyobb összegű fizetések csak papíron vannak. Azokat egy lélek se kapja, csak majd akkor részesülne abban a legrégebb tanító is, ha még ezután 18—20 esztendeig szolgálna!

Sok sérelmet csinál, sok keserves csalódást okozott ez a javaslat különösen a nem állami, városi, így a mi tanítóink között is.

Hát igazság lenne az, hogy felekezeti tanítóink több munkát végezzenek s kevesebb fizetést, pótlékot kapjanak, mint a hasonló képzettségű államiak, kik pl. a vallástanításért a fizetésükön felül is díjaztatnak?!

Hát lehet akkor azt várni, hogy tanítóink szívvel, lélekkel álljanak az egyházépítés szolgálatába, ha azt kell érezniük, hogy éppen azért éri őket sérelem, azért kapnak kevesebb fizetést, mert nem állami, hanem felekezeti tanítók?!

Ezen, tanítóinkra nézve sérelmes

Az emberek.

Lengyel legenda.

Ember!... Mily keserűen hangzik ez szó!...
Gorkij Maxim.

Egy gyönyörű, derült nyári nap reggelen két férfi érkezett a tükörsíma vízü törévéhez. Az egyik már öszbeborult, magas termetű, fehérhaju és szakállu aggastyán, leült a csónak egyik lócájára, kezét pálcájára támasztva: folyton a tulsópartot nézegette. A másik fiatalabb s alacsonyabb termetű volt, pirospozsgás arcát sűrű, koromfekete körszakáll ékesítette. Mindketten igen szegényesen voltak öltözve, fejükön széles karimájú kalap, vállukon tarisznyaféle alkalmatosság.

E férfiak egyike volt Jézus, a másik Péter apostol.

A rőt szakállu, hatalmas erejű evezős nem ismerte őket. A csónak elején állott s evezőjével ügyesen vezette a nyugodt felületű vizen sikló járművet. Beszédés ember lévén, nem tudta megállani, hogy beszédbe ne bocsátkozzon az előtte teljesen ismeretlen idegenekkel.

— Minek mentek ti a tulsó partra? — kérdezte Péter apostol. — Hisz ott nem találtok egyebet, mint halált és pusztulást. Az egy olátkozott vidék! Im már az ötödik éve, hogy ott egy csepp eső sem esett!...

Elképzelhetitek, hogy micsoda rettenetes állapotok lehetnek ott! Fogadjátok meg tanácsomat s ne menjetek oda!... Ugy hullnak ott az emberek, mint a legyek fagy idején... Dögvesz és éhság uralja az egész vidéket!...

— Ez azt jelenti, hogy mi éppen a legjobb időben erünk oda! — válaszolta Szent Péter. — Ily körülmények között elmulaszt-hatatlan szükség van ott az Isten ígé-jéré!...

— Isten ígéje is szükséges dolog most — szölt az evezős — de egy kis eső sem ártana...

— Ember, te vétkezel! — fedte meg a szabadszáju evezőst Szent Péter, eszébe jutván neki az Isteni mester eme szavai: „Ember, gondold egyedül lelked üdvössé-gére!“... Visszatartotta haragját, de azért szelid szóval tovább is korholta az evezőst: — Ne engedd meg a nyelvednek, édes testvérem, hogy bűnre vigyen téged! Gondold meg, hogy a Mindenható mindenütt jelen van s mindent hall!...

Nemsokára partot ért a csónak s a két utas kilépett belőle...

Az Ur és Péter apostol gyalog folytatták az utjukat a vidék belseje felé. Néhány száz lépésre már megtalálták a rettenetes szárazság s éhség rémes pusztításainak első jeleit.

A forrón pezsgő nap által kiaszott

mezőkön még egy szalmaszálat sem lehetett találni, mintha csak egy formális tűzvesz pusztította volna el az egészet. A teljesen kiszáradt föld mintha hamuval lett volna beszórtva, mely a legcsekélyebb szellőskére is tömegesen szállt fel a forró levegőbe.

A réteken, legelőkön szanaszét hevertek az elhullt állatok tetemei. Egyiknek mar csak a tiszta fehérre aszott csontváza látszott, másinak pedig a hosszan elnyúlt es elsodort teste mutatta, hogy mily rémes kínok előzték meg a kimúlás pillanatát! A tetemek felett a ragadozó madaraknak egész légiója keringett, hatalmas szárnyaikkal élénk zajt csinálva az egyébként teljesen csendes tájon.

A vándorok beértek a faluba. A pusztulás — a maga rettenetes valóságában — itt látszott meg leginkább.

A föld annyira kiszáradt, hogy az egyes hasadékok sok helyen már teljesen lehetlenné tették a közlekedést... A házak ajtóin s ablakain szörnyű tűz áramlott ki: a feloszlásnak indult s el nem temetett szerencsétlenek holttestei ott maradtak, ahol a halál megváltotta szenvedéseiket... Egyik-másik házból még elhaló hörgés hal-doklók utolsó vergődése hallatszott ki... Egyes — még élő — s csontvázig leaszott emberi alakok görcsös vonaglásban, félmeztelenül fetrengtek szanaszét a házak között. Testük tele volt sebekkel, melyekre a legyek ezrei szállottak...

törvényjavaslat reparálása, hibáinak foltozása iskoláink fentartó testületeire vár. Ezt megtenni erkölcsi kötelességük.

Csak olyan hadsereggel lehet célt érni, győzni, mely megkapja a magázsolódját!

Török győzelmek.

Béketárgyalások Nizzában.

Végkimerülésbe ful a háboru.

Amilyen hevességgel kezdődött a Balkán-háboru első szakasza, olyan lassan folytatódik a második. A szemben álló ellenségek kimerültek és a végkimerülés előtt állanak.

Nincs pénz a háboru folytatásához. Ugy a szövetségesek, mint Törökország anyagilag kimerültek. *Montenegró elvérzik Skutarinál, Görögország Janinánál, Bulgária pedig Drinápolynál.*

Ha a török anyagilag bírná, mert embere van elég, most könnyen felülkerekednék, mert a szövetségesek már nem sokáig bírják a háboru költségeit viselni. A török sereg arat is győzelmeket, azonban ezek már aligha fogják megváltoztatni a háboru eredményét.

Hogy a háboru hamarosan véget fog érni és pedig a pénztelenség miatt, mutatja az a körülmény is, hogy Törökország és Bulgária közt már legközelebb megkezdődnek a béketárgyalások Nizzában. Bulgária békedelegátusa Theodorov, Törökországa pedig Novidunghian volt külügyminiszter lesz.

Eme remes látvány annyira megrendítette Szent Péter apostolt, hogy oda fordult Jézus-hoz s esdő szavakkal kérlette:

— Isteni Mester! Kegyelmezz e szerencsétleneknek! Fogadd el a bűnbánatukat s irgalmazz nekik!

Végre elérkeztek a templomba, ahol nagy tömeg embert találtak. Az éhségtől elesigázott emberek valósággal csuszva igyekeztek ide, hogy legalább az utolsó pillanatot itt érje őket. Mintha csak a temető halottai keltek volna ki sírjukból, úgy néztek ki ez aszánalmasan rémes tömeg. Az ég felé emelt kezeik hangtalan imát rebegtek, kiszáradt szemeik esdő tekintetei irgalomért könyörögtek a végtelen irgalmu Mindenhatóhoz...

Maga a lelkész is alig hallható, erőtlen hangon beszélt hozzájuk:

— A jóságos Isten büntet benneteket, emberek, vetkeitekért!... Szánjátok-bánjátok bűneitekért, mert itt van már utolsó órátok s az Isten büntetése rettenetes!...

Szent Pétert e jelenet újból annyira megrendítette, hogy leborulva kérte a Mestert: kegyelmezz ezen súlyosan vétkezett embereknek, kik oly rettenetesen megszenvedtek bűneikért!...

Jézus ránézett Szent Péterre s így válaszolt:

— Péter, Péter! A te szád ugyanazt mondja most, amit előbb az evezősé!... De teljesedjen a kérelmed... Majd látni fogod, hogy az irgalom méltatlanokat ér...

Felrobbant szállító gőzös.

Konstantinápoly, febr. 13.

Szállító gőzösök, amelyeket mind a Marmara tenger partjára küldtek, a Mesandio páncélos hajó segítségével dolgoznak az Asszar-I-Tevfik zátonyra került páncélos kishabardításán, amelynek kára még ismeretlen. Hivatalosan még meg nem erősített hírek szerint a Marmara tenger partján egy kis török szállító gőzös robbanó aknába ütközött és elsüllyedt. Eddig még nem tudni, hogy hány katoná vesztette életét.

Albán kongresszus.

Trieszt, febr. 13.

Március elsején Európa, Egyiptom és Amerika valamennyi albán kolóniájának kiküldötti kongresszusra gyűlnek egybe.

Lemond a belügyminiszter.

Konstantinápoly, febr. 13.

Hír szerint a belügyminiszter, aki három nap óta nem jelent meg hivatalában, lemondani szándékozik, mert a nagyvezérrel a békekötés kérdésében nézeteltérésbe került. A Sejkül-Islam és Said basa, az államtanács elnöke, azonosítják magukat a nagyvezérrel.

A cár köszönete.

Pétervár, febr. 13.

Skuarski tábornok, aki a legutóbbi szláv bankett elnöke volt, a cári udvar miniszteriumának vezetőjétől az alábbi sürgőnyt kapta:

A cár őfelsége megengedte, hogy valamennyi oroszoknak és szlávoknak, akik a szláv banketten részt vettek és balkáni testvéreikkel szemben érzett rokonszenvenben egyes, táviratilag kifejezett jókívánságaikért köszönetem tolmacsoltassék.

Kirohanás Drinápolyból.

Konstantinápoly, febr. 13.

A Drinápolyi helyőrség legutóbb ismét sikeres kirohanást intézett a bolgár sereg ellen és a Daliden hegyen levő bolgár hadállást, ahonnan állandóan bombázták a várost, szuronyrohammal bevette. A bolgárok nagy veszteséget szenvedtek.

Török győzelem Silivrinél.

Konstantinápoly, február 13.

A kormány hivatalosan közlésezi, hogy a török sereg véres harc után Silivrinél győzelmet aratott a bolgárok felett.

Konstantinápoly, febr. 13.

A papaburgaszi magaslatokat, ahol a bolgár sereg elsáncolta magát, a török csapatok ödöklő harc és elkeseredett szuronyroham után elfoglalták. A bolgár sereg csaknem teljesen megsemmisült.

Visszavonulás taktikából.

Prága, febr. 13.

A bolgár hadsereg — mint Szófiából jelentik — Csataldzsánál taktikai okból vonult vissza 5 kilométerrel, sőt ugyanezen okból még 30 kilométerrel fog visszavonulni.

Szerbia kimerülése.

Bukarest, febr. 13.

A lapok közlései szerint a Durazónál és a Skutari ostrománál segédkező csapatok fele — sebesült. A kormány elhatározta, hogy friss csapatokat küld helyettük a harctérre.

Kormányválság Romániában.

Bukarest, febr. 13.

A kormány a bolgár kormány merev magatartása miatt, melyet a területkárptólás ügyében tanúsított, válságos helyzetbe jutott. A közvélemény a háboru mellett van. A kormány. hír szerint, már beadta lemondását.

APOLLO

mozgó színház
Plac és Miklós-u. sarok.

Igazgató: Deési Ifréd.

Ohnét György világhírű színműve
Sarah grófnő
Dráma 3 felvonásban.

Baby.

Életkép 1 felv.

A rendőr bosszúja.

Vigjáték. És több remek szám a kétórás műsor keretében.

Szombat délután nagy gyermek előadás 3 órai kezdettel.

Kimentek a templomból s egy magas hegy felé vettek utjukat, ahonnan végig lehetett tekinteni az egész vidéken.

Jézus Krisztus felemelte szemeit az égre s a láthatáron sötét felhők kezdtek megjelenni. A nap elsötétült s az eső sűrű cseppekben kezdett esni...

Négy héten keresztül esett a záporosó szüntelenül a kiszáradt földre. Kizöldültek újra a retek, mizók, megteltek vízzel a források és patakok, új rügyeket fakasztottak a fák.

A holttemektől megszirosodott föld buján termett. Visszatértek az éneklő madarak is s újra vidám, derült lett a táj.

Aratás alkalmával oly bőven termett mindenből, mint soha azelőtt.

Ebben az időben látogattak el ismét ide Jézus és Péter apostol.

Mindenütt bőség, gazdagság!... A vándorok folytonosan találkoztak gabonától roskadozó szekerekkel, melyeket vidám férfiak és nők örömtől sugárzó arccal kísértek.

A faluban mindenütt meglátszott a rendkívüli jólét... Zajos volt a ház, az utca, a halálfelelem helyét adott a legszeretlenebb vigságnak: az egész falu örömmámorban uszott. Kézről-kévre járt a palinkás butykos. Mintegy feledni látszottak a múltakat s a beállott jólét gyöngvörös el-

kábitva, mohó vagygyal nyultak az élvezetek minden neméhez.

A falu közepén álló kocsmából nagy zsvíj hallatszott ki. Részeg emberek kiabáltak össze-vissza... Illetlen, ocsmány szavak röpködtek a levegőben, trágár beszédek zajától volt hangos az épület. A falu apraja-nagyja oda gyülekezett, hogy a jólét feletti örömben kivegye méltó részét a mulatozásból...

De sehöl egy lélek, amely gondolt volna a multra s a beállott jóléért halált adott volna a Mindenhatónak.

Elérkeztek a templomhoz, melynek ajtaja nyitva volt.

Beléptek. A templom kongott az ürességtől... Mindössze néhány öreg anyóka és egy bēna férfi szunyókáltak a félhomályban.

A lelkész nagyot sóhajtott s így beszélt a szöszékről:

— Mondom nektek — kedves atyámfiai — a Mindenható végtelen irgalmas és könyörületes... Nem kíván töletek semmi lehetlent! Csak azt ne felejtétek, hogy Ő a ti mindentudó Atyátok!...

A vándorok kimentek a templomból s Jézus oda fordult Péter apostolhoz:

— Világos e már előtted minden, Péter?!

Szent Péter szomorkodva hajtotta le a fejét s szóltanul haladt tovább Jézus mellett.

Dr. Beszkid Sándor.

Komjáthy János Beöthy vidéki aspirációjáról Mit kaphat a közönség?

Komjáthy János, jelenleg kassai szinigazgató, akinek neve ismeretes és népszerű Debrecenben is, egyik előkelő fővárosi lapban cikket írt a vidéki színészetéről, amely azonban legfőképpen Beöthy vidéki aspirációjával foglalkozik. A Komjáthy János feltétlenül kompetens kritikája különös érdeklődésre tarthat számot Debrecenben, mert hiszen a többszörös fővárosi színháztulajdonos legelső sorban ezzel a vidéki várossal „kocottál” — mint, ahogy ezt tegnap egyik illetékes tényező nagyon találóan mondotta. Komjáthy azt fejtegeti, hogy mit kaphat a vidéki közönség a fővárosi vállalkozótól? Cikkének a fontos kérdésre vonatkozó részét az alábbiakban közöljük:

„Aki a vidéki színészetnek Messiása akar lenni, annak a mostani állapotokat — városoktól megállapított szokásokat — kell megsemmisítenie, mert ha csak színházat kap s maga helyett *strohmannokat* küld, sőt idénymeghosszabbításokat ígér: sokkal előbb válik a „szokott pimaszsza”, mint bárki is gondolja.

A pesti direktor vidéki vállalkozása tehát csak iskolai növendékekkel és vidéki színészekkel történhetik. Mi fogja ilyenformán a nagy változást előidézni? Gyakorlott rendezők nagyon ráférnek a vidéki színészetre, de nem tudom, hogy azok itt (Pesten) feleslegesen szaladgálnának. A kiváló direktor vezető szelleme? Bizonyosan sokat jelent, de higgyék el nekem, mielőtt a szerenese bütenkedni fog, mindjárt nem ismerik el olyan kiváló igazgatónak; tudok egy királyszínházi gyenge osztendőt, amidőn a színház direktoránál még azt is kétségbevonták, amit kétségbevonni igazán nem lehet...

Ezek a minket megsemmisítő cikkek azt mondják: a diszletek — a ruhák — s az előre küldött hangulatsínáló azt állítja, hogy a „szép nők”.

Rendben van. Ez előny és számolni kell vele. A vidéki direktorok nem költöttek százezreket kiállításra, — de az énekesnők ott többnyire énekelnek, nem ruhával vagy ruhátlansággal, mint Budapestben. A vidéki közönség jó része ódiásan becsületes — a négyezer koronával honorált hösnőnek igazán szívesebben nézi el a fizetéséből kikerülő szerényebb tolettet, mintha egy este két évi fizetését felemészítő ruhákkal páváskodik.

Es én mégis sikert remélek a Királyszínház igazgatójának tervétől, habár ő a sikert ilyen formában nem is ambicionálja.

Először is megbolygatja csendes odujokban a vidéki direktorokat. Mert ezek az urak maguk az okai, hogy megunták őket. Nyolc-tizenkettő-husz évig ragadtak oda egy-egy városhoz, a helyett, hogy jó tartulatot jól összetanítva, minél többször új és új helyen mutatták volna be, hogy tudnak valamit, — a „varietas delectat” parancsoló elvéhez némileg konyitva — év végével mindig szétkergették a tartulatukat.

Azután meg visszaterelheti a munkához a most országgyűlésező, turbulens csapatát a „nép és katonaság”-nak. Ezek most tribunokat küldenek a tanácsba s egész éven át azon tanácskoznak: mit ne kelljen dolgozniok.

Hiszem és remélem, hogy bebizonyítja, hogy ebben az országban, igen ritkán, a rátermettség is érvényesül s az ő okos fejével a vidék nehéz koponyáit úgy megzavarja, hogy azok elhiszik neki, hogy ő fölcserén tölti a tudományt helyetteseibe s a tisztelt városok majd csak 1916-ban ébrednek annak a tudatára, hogy „pesti embert” kaptak ugyan, de azért a színházban most is csak *egy játszanak, ahogy éppen tudnak* — Tiszabecs és Hortobágyfalvát egy jómodoru, okos direktor épp úgy nem változtatja Budapestté, mint ahogy színházának 1200 korona maximális bevétele nem 5000 korona és Ugró Melánie nem Fedák Sári”.

Komjáthy János általánosan elismert tekintély színészeti körökben, az Országos Színész-egyesületnek alelnöke is, szavának kétségkívül nagy súlya van tehát. Egészen elfogulatlanul tárgyalja ezt a nagyjelentőségű ügyet, hiszen még kartársait, a vidéki szinigazgatókat és a vidéki színészeket sem kiméli és rájuk olvassa hibáikat. Komjáthy János általánosságban mondja el véleményét Beöthy vidéki terjeszkedéséről, nem adrepszálja egyenesen Debrecennek, de a jóakaratu és őszinte figyelmeztetések mégis itt kelnek el leginkább, mert hiszen elsőnek éppen Debrecennel kacérkodik az ígéretekben bőkezű fővárosi invázió.

Csütörtöki est.

*

Meleg érdeklődés előzte meg a tegnapi csütörtöki estét, amelyet a rendezőség most is boszorkányos ügyességgel állított össze. Ez a magyarázata a telt háznak s a lázas érdeklődésnek.

Ahol a hangulatot ilyen érdeklődés alapozza meg, dícsőséges utjuk van a szereplőknek. Közülök az elsőt: *Fialka Sári*-kát mindjárt a tapsok özőne vette körül. Különbön is bőven rászolgált pompás zongorajátékával.

Fráter Sándor és *Kovássy Miklós* költöttek le utána a közönség érdeklődését. Jól megérdemelt tapsokat kaptak hatásos jelenésükért, amelyet *Bernstein* Utánam című színművéből adtak elő. Nagyon tetszett *Martonfalvy* György legújabb zenei alkotása, amelyet *Martin Károly* vadász-kürtön játszott, a szerző pedig zongorán kísért. A hangulatos duettnek viharos hatása volt s a felhangzott tapsok kölcsönösen jutalmazták a szerzőt és az előadót.

Az est nagy érdeklődéssel kísért száma volt a következő: *Pintér Pál* kegyesrendi tanár, a kiváló természetbúvár tartott rendkívül élvezetes előadást a tengeri halászatról és a tengeri szórakozásokról, amelyet gyönyörű vetített képekkel tett élvezetesebbé. *Pintér Pál* tanárt nem hiába rajongják növendékei, olyan élvezetesen adja elő a legtudományosabb dolgokat, olyan pompásan magyarázza és olyan szellemes megjegyzésekkel fűszerezi azokat, hogy lehetetlen betelni vele s az ember elhallgatná étlen-szomjan talán egész napon át, úgy le tudja kötni a fantáziát. A közönség a szó teljes értelmében ritka élvezethez jutott. Ismereteit gazdagította, gyönyörű látványosságban volt része a mindez végtelenül kedves, szellemes előadás keretében. Volt is taps bőven s *Pintér Pált* ugyszólván körülvette a gratulálók tömege.

A kitérő előadás után *Liszt* Nandin szaválata következett, aki közvetlen sikerrel adta elő *Parkas Imre* három kis költeményét. A kedves előadással frappáns sikert ért el és sok, őszinte tapsot kapott.

Az est fényes sikerét nagyban emelte

Szántó Magda hegedűjátékával, aki *Hubay* Csárdajelenetek című művét rendkívüli sikerrel interpretálta. Könnyed játéka, biztonság, nagy technikája, különösen pedig az a melegség, amelyet a hegedű hurjaiból csalt ki, méltan lepték meg s ragadták zajos tapsokra a közönséget.

Nagy sikere volt *Nagy Gáspárnak* is hatásos szaválataival, valamint szívelyesen fogadta a csütörtöki esték közönsége *Borbély Lilit* is, aki néhány hangulatos dallal szolgált rá a tapsokra.

Az est ezzel véget ért.

A debreceni színház-válság. Elkerülhetetlen a radikális megoldás. A tanács elejti Zilahyt.

A városi tanács tegnapi ülésén merint szőnyegre került a színház-válság. *K. Tóth Mihály* kulturtanácsnok beszámolt arról, hogy az a legújabb felvetett megoldási terv, mely szerint *ifj. Schwarcz Vilmos* és *Békés Gyula* vennék át másfétevre a színház vezetését, lehetetlen. Egyik sem muakozik hajlandónak erre, a mi érthető, mert erre a vállalkozásukra csak ráfizetnek. Kifejtette ezután, hogy a mai felfordult színházi állapotokból egyetlen kivezető ut található és ez az, hogy meg kell várni a teljes összeomlást, a mi pár nap alatt bekövetkezik.

A tanács egyhangulag magáévá tette a kulturtanácsnok előadói véleményét, amely világosan a *Zilahy Gyula* szinigazgatásának elejtését jelenti.

A városi tanács tehát belátta, mert a tarthatatlan színházi viszonyok rákényszerítették, hogy másképpen nem rendezheti már ezt az ódiózus ügyet. Alkalma nyílhatott meggyőződnie, hogy ezt a mai regim t megmenteni nem lehet s hogy ez feltartóztatatlanul rohan a saját maga által megásott sirjába.

Méltányosságot emlegettek. Ugy-e bár ez sem segíthetett, ami pedig egyetlen életetője volt eddig is a mai rendszernek? A hitelezőket nézték! Vajjon ezek sokkal jobban jártak-e a halvaszületett kibontakozási módszer által?

Es mit nyert a közönség! Az megint vesztett egy hónapot, amely alatt a pénzért alig kapott valami ellenszolgáltatást. Egyébként az egész mai regime alatt a közönség volt az, amely folyton sérelmeket szenvedett.

Es azt hisszük, amelyik pillanatban a színház megszabadul attól a rettenetes lidércnyomástól, amely most folytatja, a debreceni színészet újra élethez jut.

Az ügy tárgyalásáról az alábbiakban számolunk be:

Lehetetlen megoldás.

K. Tóth Mihály kulturtanácsnok előterjeszti, hogy a tanács megbízása folytán tárgyalja *ifj. Schwarcz* Vilmos és *Békés Gyulával* arra nézve, hogy a hátralevő másfél évre garancia mellett hajlandók-e átvenni a színház vezetését? Szerdán délután tanácskoztak ezen és *ifj. Schwarcz Vilmos* és *Békés Gyula* siettek odanyilatkozni, hogy a színház mai állapotai mellett lehetetlen ez a megoldás. Kiszámították előtte, hogy e vállalkozásukkal biztos 45—50.000 korona

Gyenes Antal

vízvezeték, csatornázás és központi fűtési vállalata
DEBRECZEN, Miklós-u. 29. Telefon 937.

Készít minden e szakmába vágó munkálatokat, modern fürdőszobákat, angol closettet, szabadalmazott fagymentes udvari closettet, kagylókat és kifolyó állványokat, központi fűtési berendezéseket, szárító készülékeket stb. — Bádigos és szerelési munkák javítását és házak évi jókarban tartását a legolcsóbb árban számítom.

deficitbe ngranának bele. A kalkulációjuk a következő:

A jövő évi bérllet körülbelül 100.000 korona s a hátralévő 18 hónapra számíthatnak, ha a színház jól megyen, átlagosan 15.000 korona havi bevételt. Ehhez járulna még a ruhatár bérllete, de már csupán jövőre, mert ezt már Zilahy erre az évre duplán is felvette s ilyesmit ők nem csinálhatnak. Szóval elérhetnének — mindent felvéve — a 18 hó alatt 376.000 korona bevételt. Ezzel szemben ez időre a kiadások a következők lennének:

személyzeti fizetés	324.000 K
városi alkalmazottak fizetése	10.800 K
rendőri-díj Debrecenben	26.500 K
nyári állomásokon	6.000 K
darabok jogdíja	21.600 K
kommunikék-díja	4.800 K

Együttesen cc. 390.000 K

De még ehhez nincsenek hozzászámítva a társulat nyári utazásai, a posta és egyéb költségek. Nyilvánvaló tehát, hogy ifj. Schwarcz Vilmos és Békés Gyula, ha belemennének ebbe a megoldásba, biztos 45—50 ezer koronát ráfizethetnének. Ilyen üzletre pedig ők nem kaphatók, de senki sem. Erről a kibontakozásról tehát szó sem lehet. Sajnos — mondja tovább a kulturtanácsnok — a bonyodalom nem akar tisztázódni, sőt még inkább bogozódik. Zilahy pedig mindezek dacára is ragaszkodik állásához, noha ugysem maradhat meg, mert nyilvánvaló, hogy a megkísérelt ugynevezett mentő akció nem vezetett célhoz.

Megvárják a teljes összeomlást.

K. Tóth Mihály e részletes előterjesztés után a következőket javasolja:

Ifj. Schwarcz Vilmos, a hitelezők megbízottjának a lemondását nem fogadják el s ez voltaképpen a hitelezőkre tartozik; a Zilahy által a darabok jogdíjának kifizetésére kért 3100 koronát nem utalványozhatják, valamint a dr. Dóczy Emil a színházzal szemben fennálló, 151 koronás követelését sem. Általában a színháznak egyetlen fillért sem adhat már a város, mert benn csupán a kaució van. A kaucióból pedig csak akkor adhat pénzt a város, ha a színészek február 15-iki gázsijára kérnek. Felszólítják azonban az igazgatót, hogy ezt 24 vagy 48 óra alatt pótolja s amennyiben nem tenné, ez fizetésképtelenséget jelent újra, ami a szerződés azonnali felbontását vonja maga után. Meg kell várunk a teljes összeomlást, ami már úgy is feltartóztatathatatlán. A tengeri kígyó fejét még nem vágthatjuk le, mert nincs a kezünkben kard. De pár nap alatt itt lesz!

Augiász istállója.

Szabó Kálmán: Hiszen voltaképpen nem tartozunk mi már a színészeket sem fizetni?

K. Tóth Mihály: Igen, de a város humanitásból nem zárkózik el ettől már. En különben jobb szeretném, ha már ma tabula rasat csinálnánk.

Csóka Samu: Hiszen mindez jóelőre látható volt!

Szabó Kálmán: Én úgy vélem, hogy Schwarcz és Békés még nagyon is optimistikusan számítottak. Lehettek esetleg még több deficitjük is?

K. Tóth: Teljes realitással számítani nem lehet. Most pláne az egész színház nem realis. Össze fog omlani, mint a Brazovios-ház. Azután pedig vagy odaadja valakinek, vagy pedig magunk vezetjük másfél évig.

Kovács József: Az ember azt sem tudhatja, hogy hányadán vannak a színházban a dolgok.

K. Tóth Mihály: Augiász istállója most a színház. Természetesen tehát, hogy Schwarcz Vilmosék ilyen rossz üzletbe bele nem mehetnének. De furcsa lenne az is, ha a város továbbra is a színházgató ur privat adósságaival foglalkoznék.

Elkerülh tetlen a radikális kibontakozás.

Dr. Magoss György: Rövid pár nap alatt muszáj radikális megoldást csinálni. Megpróbáltunk mindent. Nem vadolhat bennünk senki sem. Be kell látni, hogy nincs más mód, mint a radikális kibontakozás.

Kovács József polgármester ezután határozatként kimondta, hogy a tanács egyhangulag elfogadta a kulturtanácsnok javaslatait.

Színház.

Színházi hírek. Ma este C) bérlletben a *Cigány*, népszínmű, holnap, szombaton A) bérlletben a *Vörös talár*, színmű kerül előadásra. Vasárnap délután *Eva*, operett, este pedig Beregi Oszkár felléptével *Romeó és Julia* kerül színre. A jövő héten három esten *Jászai Mari* szerepel.

A soproni színházgató zavarai.

Egyik fővárosi lap hosszabb cikket közöl arról, hogy Thury Elemér, aki a debreceni színtársulattól került Sopronba színházgatónak, anyagi zavarokkal küzd. Tagjait már hónapok óta nem tudja rendszeresen fizetni. Eltekintve attól, hogy a többségben német lakosságú Sopron, nem a legjobb színházi állomás, Thury Elemér labilis helyzetét a cikk főként annak tulajdonítja, hogy nem kellő anyagi tőkével fogott a színházgáshoz.

Az Uranus tegnap bemutatott elit műsora a zsúfolásig telt nézőtér elit közönségének meglegedését a legnagyobb mérvben érdemelte ki. Egyik kép szebb a másiknál. Kár, hogy e remek műsor ma utoljára látható, de holnap, szombatra ismét esodaszép új műsor érkezik a mainak helyébe. A mai remek, finom, előkelő műsor a következő: 1. Zene. — 2. Heidelberg látkepe. Természeti felvétel. — 3. Egy táncosnő karrierje. Színmű 2 részben. Irtá: Daniel Riche. Előadja a párisi S. C. A. G. L. művész-társaság. — 4. Nászuton, Komikus jelenetek. — 5. Pista szereleme. Bohózat. — 6. A három bajtárs. Katonai életkép 2 részben. Előadják a közkezdvelt dán művészek. A „Nordisk-Film-Comp”. ujdonsága. — 7. A rózsák királynője. Bájos amerikai idyll. Előadás kezdete este pont 6 órától. Bemenet 6, 7, 8, 9 és az utolsó előadásához pont 10 órakor. Rendes helyárak. Bérllet, tisztviselő és kedvezményesaru trafikjegyek ma érvényesek. Holnap teljesen új műsor.

Kitűnő gyermekelőadás lesz az Uranusban szombaton, február 15-én, délután 3-tól fél 5-ig és fél 5-től 6-ig félhelyárak mellett, mely alkalommal az alábbi pompás szórakozást nyújtó, élvezetes előadás műsora kerül bemutatásra: 1. Zene. — 2. Rostow látkepe. (Természeti felvétel.) — 3. Az újságáros kutyája. (Életkép.) — 4. Bandi és a halás ponty. (Színes, humoros.) — 5. Selyemhernyó-tenyésztés. (Tanulsa-

gos.) — 6. Misi, mind dada. (Rendkívül mulatató.) — 7. Vasérc-előállítás az Uralhegységben. (Ismeretterjesztő). — 8. Möréc látománya. (Humoros jelenetek.) — 9. Torna és vivó iskola Joinville-La-Pontban. — 10. Pali utazik. (Komikus jelenetek.) — 11. Bandi és Bubi cirkálnak. (Sláger bohózat.)

Szombaton és vasárnap az Uranusban nagyon jó műsor kerül bemutatásra. A remek műsorban a „Végzet utjai” című gyönyörű színes felvételi színmű 2 részben kerül bemutatásra, a világhírű „Páthé”-cég művészeinek játékában. A mesés műsorban Pali és Möréc képek is lesznek.

Leszurták az utcán.

Gyilkos suhanc.

A város külsőségén vakmerő gyilkosság történt tegnap délután. A korai téli alkony szürkületében egy elvetemedett suhanc kezében megvillant a bicska és kioltott egy ember életet. Alig pár pillanat alatt játszódott le ez a drámai jelenet, künn a nyílt utcán, amelynek hideg kövezete mohón itta fel az ártatlanul kioltott pirosító friss vért. Megdöbbenő az a vakmerő kegyetlenség, amellyel az a serkedő bajszu bűnös leghény áldozatával végzett. *Egymás után kétszer forgatta meg benne kését* és sikerült is gyanútlan ellenfelet halálra sebeznie. Még a helyszínén utolsó lélegzett.

A gyilkosságról az alábbi tudósításunk számol be:

Tóth Ferenc 20 éves festősegéd a Batthyány-utca 16. szám alatt lakott. A szülei tartották, mert már öt hónapja nem dolgozik és nem keresett semmit.

A naplopó fiu folyton a korcsmákat bujta. Ha néhány fillérhez juthatott valahogyan, azt mindjárt elitta. Tegnap délután 3 és 4 óra közt ment be a Hadházi-uton levő Hermann-féle kimérésbe. Ott tartózkodott az ő rendes társasága.

Ugy háromnegyed hat óra körül vetődött be közéjük Dobi Gabor 21 éves, Csapóker, Klapka-utca 21. szám alatti lakos talyigás. Pálnát rendelt s mialatt azt elfogyasztotta, szóváltásba elegedett Tóth Ferencel. Az ital beszélt már belőle s az tüzelhetne arra, hogy a lobbanékony természetű cimborájának békét ne hagyjon.

A kötekedésnek benn a korcsmában nem lett komolyabb következménye. Tóth Ferencz tüdőztette magát, de folyton a bosszura gondolt.

Ami ezután történt, azt a tettes így adja elő:

Mikor Dobi a korcsmából távozott, utána sompolyogtam. A Hadházi-ut 8. számú ház előtt értem el s amint szembekerültem vele, előrántottam kőcsagnyelű bicskám és teljes erővel a balmellébe vágtam.

Erre Dobi azt mondta:

— „Ha egyszer megszurtál, szurj meg másodszor is!”

És én a kést másodszor is belemártottam. Láttam, hogy Dobi összerogyott,

Ön nem is tudja

így elképzelni, hogy mily olcsón vásárolhat most nálam, sok pénzt megtakarít magának akkor ha férfi ruha üzletemet felkeresi, tegyen egy próbát meggyőződik szavaim igazságáról.

Gerő Ernő

Debrecen legnagyobb és legolcsóbb 15

férfi, fiu és gyermekruha nagyáruhaza. Piac-utca 41. sz.

reszketett egy kevés ideig, majd végső vonaglott. Ekkor elszaladtam haza, elbeszéltem az esetet és a bátyám felhozott ide a rendőrségre.

Ezt vallotta a gyilkos, aki különben meglehetősen cinikusan viselkedett. A megbánásnak csak igen csekély jelét mutatta. Előzetes letartóztatásba helyezték nyomban.

Az áldozata ott a helyszínen kiszervezték. A hatósági orvos már csak a halált konstataálhatta. A holttestet mindjárt elszállították.

Tóth Ferenc, a züllött, véreskezű ifju szegénysorsu, tisztességes család gyermeke. Az édes anyja halálos beteg s titkolják előtte, hogy a fia milyen rettenetes bünt követett el, mert ez a tudat az életét bizonyára még jobban megrövidítené.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem nb. vevőközönséget, hogy a Piac-utca 61. sz. alatti levő „Verseny áruház” című fióküzletemet teljesen bezártam.

A visszamaradt összes férfi-, fiu- és gyermekruhák oszakis a jelenlegi nagy áruházamban Piac-utca 19. szám alatt

minden elfogadható árban adom el.

„Tessék kirakataimat megte.íteni.”

Szabó Mikiós

férfi-, fiu- és gyermekruha nagyáruháza
Debreczen, Piac-u. 19. sz.

(az Alföldi tak. szemben)

Telefon 10-64.

Telefon 10-64.

Fiók üzletem teljesen megszünt!

Tessék az olcsó árakról személyesen meggyőződni.

Városháza.

A Hortobágy öntözése. Medgyaszay Miklós gazdasági tanácsnok a tegnapi tanácsülésen terjesztette elő, hogy a földmívelésügyi miniszter leküldötte a Hortobágy öntözésére vonatkozóan a kormány-nak a várossal kötendő szerződését aláírás végett. Mint ismeretes, a Hortobágyon a Tiszához legközelebb eső 3000 hold földet veszik öntözés alá.

A Kossuth-szobor mellékalakjainak bronzbaöntése. A Kossuth-szobor mellékalakjainak első csoportja is bronzba van már öntve. Erről azzal a kérelemmel kapcsolatosan értesítette a várost a Haraszti bronzműves-cég, hogy utaljon ki részére újabb 12.000 korona előleget. A tanács azonban előbb látni akarja a bronzöntvényt s csak azután határoz az előleg megadása felől.

A gazdasági ismétlőiskola államosítása. A város az I. számú gazdasági ismétlőiskolát felajánlotta az államnak. A tanács tegnapi ülésén elhatározta, hogy egy újabb fe.terjesztéssel megsürgeti az iskola átvételét.

Telket kérnek a tanítói árvaház részére. Az Országos tanítói árvaház vezető bizottsága azzal a kérelemmel fordult a városhoz, hogy debreceni intézetének kibővítése céljából szerezze meg az azzal szomszédos Klár-féle telket. Ennek fejében hajlandók visszaadni azt a Tócs-kertben levő öt hold földet, amit a város már ré-

gebben ajándékozott az árvaháznak. A tanács elhatározta, hogy a megkeresést mindenekelőtt is átteszi a mérnöki hivatalhoz, hogy az érintett telkekre vonatkozóan végezzen számításokat.

Megrendelt könyv. Most hagyta el a sajtót Koskowitz Arthur hírlapíró „Magyar választójog” című munkája, amely iránt országszerte olyan páratlan érdeklődés nyilvánult meg, hogy az első kiadás már is fogytán van. A város husz példányt rendelt meg a ritka sikert elért könyvből.

A püspökladányi vasuti elgázolás. Egy halott, két sebesült.

Röviden megemlékeztünk már arról, hogy Püspökladány határában vasuti elgázolás történt. A részletei még mindig hiányoznak ennek a véres esetnek, amelyet pedig már az első, távirati jelentés is rendkívül borzalmasnak tüntet föl.

Püspökladány és Alomzug között a 25-26. számú szelvényeknél folyt le a katasztrófa. Szerdán délután 2 órakor itt akart áthaladni a pályatesten egy szekér, amelyen Tóth Sándor és felesége, továbbá Pongrácz Lajosné püspökladányi lakosok ültek.

Éppen akkor közlekedett arra a 7414. számú vonat, amelyet azonban a kocsiban levők valószínűleg már későn vettek észre. Az összeütközés elkerülhetetlen volt s ennek következtében Tóth Sándor, aki a lovakat hajtotta s így a bakokon ült, a vonat kerekai alá került. Roncsokká zúzódott a szerencsétlen ember s mint alaktalan hústömeget szedték össze később a földről.

A szekeren ülő két asszony a karambol folytán a pályatest mellé zuhant ki. Ezek tehát elkerülték a borzalmas halált s nem gázolta őket agyon a vonat. Azonban a kocsiból oly erővel vágódtak ki, hogy így is a legsúlyosabb sérüléseket szenvedték.

Tóth Sándornét az esti gyorsvonattal beszállították ápolás végett a debreceni kórházba. Itt fekszik a boldogtalan asszony, akit agyrázkódás is ért s ez ideig még nem térhetett magához. Ennél fogva a rendőrség ki sem hallgathatta. Állapota reménytelen.

A karambol ügyében a püspökladányi csendőrség nyomoz. Ez fogja kideríteni, hogy a katasztrófaért kit terhelhet a felelősség?

Ujdonságok.

Harrison nővérek hangversenye.

A Zenekedvelők Körének mai estélye.

A világhírű Harrison nővérek tegnapelőtt, február 12-én léptek fel Budapesten a fi. harmónikusok hangversenyén és fenomenális művészetükkel óriási sikert arattak.

Mint a pesti lapok írják, a közönség szűnni nem akaró tapsviharral ünnepelte a kiváló művésznőket, akik a Zenekedvelők Körének meghívása folytán ma, pénteken este 8 órakor a Bika disztermében mutatják be művészetüket a debreceni közönségnek.

E hangverseny iránt városszerte oly óriási érdeklődés nyilvánul, a minőre még alig volt példa. A még meglévő jegyek Hegedüs és Sándornál kaphatók, valamint este a pértárnál 2-5 koronart. A hangverseny pont 8 órakor kezdődik.

* József főherceg állapota. A hivatalos lap mai száma a következő orvosi jelentést közli: József főherceg ur 6 cs. és kir. felségének állapotában tartós javulás állvány be, több orvosi jelentés nem adatik ki.

* Protestáns-estély. A Hittanszaki Önképző Társulat még e hó folyamán protestáns-estélyt rendez nagytiszteletű Csányk Benjámin lelkész urnak, az ékeszavru szeghalmi papnak közreműködésével. Erdős Mariska urleány kedves zongorajátékával, Hajdu László ur pedig énekszámokkal járulnak hozzá az estély vonzóbbá tételéhez. A tartalmának ígérkező estély bizonyára megfelel a közönség várakozásának és méltó személt alkotja a protestáns-estélyek szép láncolatának.

* Szávay Gyulának amerikai tanulmányutjáról szóló, az Apolló mozgószínházban folyó hó 16-án, vasárnap délelőtt pontban 10 és fél órakor, vetített képek kíséretében tartandó kiválóan érdekes és tanulságos előadására a Kereskedelmi és Iparkamara 50 drb. szabadjegyet bocsátott a kereskedő társulat rendelkezésére. A társulat azon tagjai, akik ezt az érdekes előadást meghallgatni kívánják, a belépő-jegyeket a kereskedő társulat titkári irodájában a délelőtti órákban átvehetik.

* Tolvaj házastárs. Deres Juliánna 23 éves leány Gelléri Márton kondással élt vadházasságban. Ez idő alatt magához kaparintotta irástudatlan emberének takarékbetét-könyvét, ezzel bement a bankba és négy izben, összesen 250 koronát kiszedgetett. A pénzzel együtt aztán eltűnt. Csak távozása után jött reá a dologra Gelléri Márton, aki feljelentést is tett a nő ellen. A csendőrség el is fogta Deres Juliánát, de az a lopott pénzt már elköltötte. Ékszer és egyéb cefraságot vett rajta. Atadták a kir. ügyészségnek, amely előzetes letartóztatásba helyezte.

* Negyven napos ebzárlat. A városi tanácsnak 1873-1913. sz. a felhívása folytán az 1888. évi VII. t.-c.-ben foglalt rendelkezések alapján a város egész belterületére (V. állategészségügyi körzet) az ebzárlat negyven napra elrendeltetik, mely idő alatt az ebek az utcán szájkosárral ellátva és pórázon vezetendők. Az utcán talált ebek kiirtatnak. Debreczen, 1913. febr. 8. Rostás rendőrfőkapitány.

* A m. kir. államvasutak szállító hivatalát és vámközvetítési irodáját, melyet ezideig a Rosenberg Albert özvegye és fia r.-t. képviselt, folyó hó 12-től már a Müller H. fia szállító cég kezeli, mely cégnek a debreceni piacon való több évtizedes fennállása elegendő biztosíték, hogy a szállító közönség igénye minden tekintetben kielégítést nyerjen.

* Érdekes ujdonsággal lepte meg tegnap este a közönséget az Apolló színház. Ugyanis tegnap műődött először a villamos függöny, ami minden képnél automatikusan összecukódik s így a közönség teljes illuzióval gyönyörködhetik a színház remek műsorában, ami egy rendes színelőadás benyomását kelti. Az Apolló mozgószínház a második az országban, ahol villamos függöny működik; az első a pesti Omnia részére készült, de az Apolló függönye sokkal szebben és egész zajtalanul működik. Különben ugy az állandóan remek műsor, mint a színház impozáns mérete, modern rendezése elsővé teszi az országban az Apolló színházat.

* Az izr. hitközségi tagok figyelmébe. Értesítetnek a t. tagok, hogy a Deák Ferenc-utcai izr. templomban az istentisztelet — további rendelkezésig — a következő időben fog kezdődni: pénteken este háromnegyed 5 órakor, szombaton délelőtt 9 órakor, délután fél 4 órakor. Köznapokon reggel háromnegyed 7 órakor, este 5 órakor.

* Messenger boy vállalat telefonjait 612 és 11-30. (Antalfy József könyvkereskedése.)

Halálozás. Vettük a következő gyászjelentést: Mélyen szomorodott szívvel tudatjuk szeretteit: kis leányom, testvérünk, unokám, keresztleányunk és kis rokonunk: Jándi Katica ártatlan életének 2-ik havában, f. hó 12-én történt elhunytát. Megboldogult kis angyalunk hiút tetemeit f. hó 14-én, pénteken d. n. 2 órakor fogjuk a Mester-téca 46. sz. házunktól, a református egyház szertartása szerinti enekszó után a Hatvan-u. temetőben örök nyugalomra helyezni. Debrecen, 1913. február hó 13-án. A béke angyala lebegjen kedvesünk porai felett. Édes apja: polgár Jándi Bálint. Testvérei: Mariska, Sarika és Erzsike. Nagymamája: özv. Molnár Ferencné Kozma Zsuzsanna. Keresztzülei: Fülöp László és neje. A többi rokon nevében is. A temetést özv. Dankó Béláné és társa Ekli József temetkezési intézete rendezi.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon rokonaink s elhunyt édes apánk felebbvalói s kartársai, kik végtisztességtételén megjelentek, fájdalomukat vigasztaló szavaikkal enyhíteni igyekeztek, fogadják ez uton hálás köszönetünket. Debrecen, 1913. február hó 13-án. Guthi testvérek.

Tegnap halottak. Az állami anyakönyvi hivatalhoz a tegnapi nap folyamán a következő halálozásokat jelentették be: Schwarz Lipót izr. 54 éves, Biró Sándor ref. 19 éves, szalárdi Jakó Pál ref. 50 éves, Palóczy Sándor ref. 24 éves, Sipos Gaborné ref. 55 éves, Sárkány Mihály ref. 2 éves, Kozák Róza ref. 2 hónapos, Kozma Mihályné ref. 49 éves.

Köszönetnyilvánítás. A felejthetetlen jó férjem, szerető édes apánk temetésén megjelent rokonaink, a kfr. törvényszék bírói kara, az elhunyt tisztársai, nem különben a Homokkerti református olvasóközösség igen tisztelt tagjai, kik mérhetetlen fájdalomunkban őszinte részvétellel osztoztak, fogadják ez uton hálás köszönetünket. Debrecen, 1913. február hó 13. Özv. szalárdi Jakó Pálné és gyermekei.

Divat-Salon február 15. száma 60 fillér, Elite 2.40. Antalfiánál, Szent Anna u. 13.

A legdivatosabb női kalapok plörözzel, köcsaggal, Helour kalapok előre haladt idény miatt most már rendkívül mérsékelt árban. Monna Lisa kalapok 3 koronáért kaphatók Rózsa Lajos vezetéscs alatt álló kalap-áruházában, Alföldi-palota. Plus és szörme kucsmákból nagy választék.

Nézzé meg a Donogán és Somossy feltűnést keltő kirakatait.

Táviratok.

Közös minisztertanács.

Budapest, febr. 13. A február 16-ára összehívott közös minisztertanács ülésén a magyar kormány részéről Lukács László, Teleszky József, gróf Serényi Béla és Beóthy László vesznek részt. Lukács még aznap visszatér Bécsből, hogy 17-én részt vehessen a Deesy Zoltán ellen indított tárgyalási per tárgyalásán.

Lukács a választójegyről.

Budapest, febr. 13. A munkapárt választójogi bizottsága ma folytatta tárgyalásait gróf Knnen-Héderváry Károly elnöklété alatt. Felszólaltak: Varga Gábor, Teleszky Kristóf, Sulyovszky Gusztáv, Latinovics Pál, báró Tallián Béla, Meizer Vilmos, Szentivány Gyula és Ugron Zoltán, mire az általános vita véget ért. Lukács László miniszterelnök reflektált a felszólalásokra, melyek arról győzték meg, hogy a kormány javaslata helyes. Az ellenzéknek nincs igaza, hogy visszavonult, mert a kormány a helyzetnek nem oka, azt az ellenzék teremtette. Nem lehet a magyarul irni-olvasni tudashoz kötni a választójogot, mert az igazságtalan feltétel lenne. A magyarság hegemoniáját a kerületek beosztásánál kell biztosítani. A közigazgatás államosságát most nem tartaná szerencsésnek, ellenben a jegyzők államosságát keresztül kell vinni a javaslattal

együtt. Az ipari munkásságnak a betegpénztári tagság után nem lehet választójogot adni, mert ez nagyon rabilis. A harminc éves korhatárt is meg kell tartani és ebből engedni nem lehet, — mert a megbízhatatlan elemekből tulsokat nem lehet az alkotmány sáncaiba vezetni. Veszedelemesnek tartaná, ha különböző pártok és pártnyalatok sűrűn váltanak fel egymást. Az új szavazók 30 százaléka ipari munkás lesz; ha a jogkiterjesztés nem lesz veszélyes, jön a további jogkiterjesztés is, mert a nyugateurópai viszonyok nyomásának nem lehet ellenállni. A szavazás nyilvánossága vagy titkossága dolgában nem foglal állást, a nemzetiségek erejét is tulnagya becsülik. Issekutz Győző és dr. Nagy Ferenc az állami nőhivatalnokoknak is megadja a szavazati jogot, Lukács azonban ellenzi ezt. A részletes tárgyalást holnap kezdik.

Főrendiházi ülés.

Budapest, febr. 13. A főrendiház e hó 27-én tart ülést, melyen a képviselőház által letárgyalt javaslatokat fogják tárgyalni.

Nem mond le.

Budapest, február 13. Neugeboren Emil (szász) munkapárti képviselő ma megjelent Tisza Istvánnal és kijelentette, hogy mandátumáról való lemondását visszavonja, mert a szász nemzeti tanács megállapította, hogy a lemondásra semmi oka sem volt.

Uj egyetemi tanár Kolozsváron.

Budapest, február 13. A kormány — hir szerint — Reéz Mihály eperjesi jogtanárt fogja kinevezni a Nagy Ernő Budapestre helyezésével megüresedett kolozsvári egyetemi katedrára. Az egyetemi tanács ugyan első helyen dr. Jászi Viktor debreceni jogtanárt ajánlotta, azonban a kormány ezt a kandidációt nem fogadta el. Az egyetemi tanács másodsorban dr. Jászi Viktort jelölte első helyen, másodsorban Joó Gyula kecskeméti és harmadsorban pedig Reéz Mihály eperjesi jogtanárt. A kormány azonban az utolsót tekintette elsőnek s ezzel a politikával szemben a tudományt, a képzettséget tette meg utolsóinak. Mert Reéz Mihály, akire a választása esett, egyik kormánylapnak a munkatársa s jogi felfogása nagyon közelálló a kormányéhoz. Ugy látszik, ez a fontos.

Mexiko forradalma.

Newyork, febr. 13. A mexikói forradalom még nem ért véget. Diaz két napi véres harc után beszüntette a tüzelést. Eddig 300 halottja és 1500 sebesültje van a forradalomnak.

Munkapárti győzelem.

Nagyvárad, febr. 13. A bihari kerületben este fél hét órakor ért véget a szavazás. Morvay Zsigmond munkapárti győzelmével, aki 1119 szavazatot kapott, míg Rigó Loránd Justh-párti csak 633-at. Udvarhelyi Béla választási elnök pártatlan eljárását Benedek János képviselő is elösmerte a választás befejezte után.

Gyárégés a fővárosban.

Budapest, február 13. Ma este 7 órakor, a Visegrádi- és Véső-utcaák sarkán levő Marx és Grossmann-féle koporsógyár raktára kigyuladt és teljesen leégett.

Vasuti szerencsétlenség.

Laibach, február 13. Zagor állomás előtt sziklaomlás következtében a vasuti töltésről az éppen arra haladó személyvonat 7 kocsija a Száva folyóba zuhant. Szerencsére csupán a mozdonyvezető sérült meg. A vonaton utazott Károly Ferdinánd főherceg is, akinek azonban semmi baja sem történt.

Vilmos császár Korfuban.

Berlin, február 13. Vilmos német császár e hét végén több heti tartózkodásra Korfu szigetére utazik és csak visszajövet fogja meglátogatni Bécsben Ferenc Józsefet.

Törvénykezés.

§ Elítélt rabló. Egy rablasi ügyet tárgyalta tegnap Tóth Aurél elnöklété alatt a debreceni esküdtbírósg. Az eset története az, hogy egy Tóth István nevű egyen a múlt év október 2-án a debreceni határban megtámadta Nagy Mihály gazdát és erőszakkal elvette tőle 28 koronát tartalmazó pénzes-zacsokját. Ez a bűncselekmény begazolást nyert a tárgyaláson s az előzetes letartóztatásban levő vádlottat az esküdtek a rablás büntetében bűnösnek mondták ki. E verdikt alapján a bíróság Tóth Istvánt — a 92. szakasz alkalmazásával — egy évi börtönbüntetésre ítélte.

Csarnok. Az árva.

— Regény. —

(Folytatás.)

Olyan érdekes részletei voltak Bátor elbeszélésének, hogy az idő gyors repülését észre sem vették. Ugy eltelt a várakozás ideje s olyan hamar, mintha nem is órákat, csak perceket kellett volna várniok. Mind a ketten nagyot néztek, mikor jelentették, hogy Triestből megérkeztek Dorettil, Giovanniával és Pietróval.

Persze nyomban kezdetét vette kihallgatásuk és a bíró előtt rövid óra alatt teljesen tisztán állott az eset. Mind a hárman őszinte vallomást tettek és csak Dorettil morgott utána, meg-megismételve:

— De ilyen hamar! Ilyen hamar!

Azután folyt le a legszebb jelenet, a mikor Bátor Lehel előtt elmondta a bíró, hogy ártatlan, most már mindent tudnak és hogy szabadá lett.

Az ifju tekintetéből sugárzott ki az öröm és megkockáztatta a kérdést:

— Escedezem, kinek köszönhetem, hogy ilyen gyorsan világos lett minden?

— A nagybátyjának.

— A nagybátyjának? — csodálkozott Lehel.

— Igen, az anconai csipkegyárosnak, aki elég gyorsan megtudta, hogy szélhámosok vették körül és tették el az utból őnt is. Végére járt a dolognak, mindent felderített s most tart karokkal várja őnt.

(Folyt. köv.)

Tőzsde.

Értéktőzsde. Osztrák hitel 620.50. Magyar hitel 813.—. Koronajáradék 84.10. Hazai bank —. Agrár 500.—. Jelzálog 426.50. Magyar bank 564.50. Leszámitoló 516.—. Keresk. bank 37.90. Parcelázó bank 364.—. Rima 705.50. Közuti 675.50. Városi vill. 368.50. Allamvasut 703.—. Általános közhén 1052.—. Salgó 770. Atlantica 350.—. Déli vasut 116.—. Ganz 34.55.

Irányzat: Igen csekély forgalom mellett barátságos.

Gabonátőzsde. Aprilisi buza 11.59. Októberi buza 12.18. Aprilisi rozs 9.89. Októberi rozs 9.64. Aprilisi zab 10.34. Okt. zab 8.92. Májusi tengeri 7.73. Juniusi tengeri 7.93.

Irányzat: szilárd.

HA állatorvosra van szüksége
telefonáljon 558
Szászló Zsigmond
állatorvosi rendelőjébe
Rákócy-utca 3 szám. 1906

Levelezés.
Két intelligens fiatal iparos, vagyosabb osztályból való leányoknak ismerettségét keresi. — Házasság nincs kizárva. Jelige Székely vagy Barnának leveleket a kiadóhivatalba kérünk.

APRÓ HIRDETÉSEK

Leveleket kiadóhivatalunkban nem tevékenyítünk, csak a világra szóló díjazás díjazást kell megfizetni. Tudakozódásnál a hirdetés számát a kiadóhivatalunknál meg kell adni.

Apró hirdetések díja előre fizetendő. Vidékről apró hirdetések díja levelezéssel is beküldhető.

Levelezés.

Két intelligens fiatal iparos, vagyosabb osztályból való leányoknak ismerettségét keresi. — Házasság nincs kizárva. Jelige Székely vagy Barnának leveleket a kiadóhivatalba kérünk.

Kedves, temperamentumos falusi menyasszonyok ki becsónézne 50 koronát? Jelige „Csak titokba 29.” kiadóhivatal. 904

Budsi Boriska jeligére levél van a kiadóhivatalban. 914

Katona jeligére levél van a kiadóhivatalban. b

Független jómódú fiatal asszonynak levele van a kívánt helyen. 908

„Gálfalvy Lenke” nek levele van a jelzett helyen. 906

Ajánlat.

Főtéren 4 szobás másodemeleti utcai lakás, Balkonnal, májustól kiadó. Piac-utca 19. 860

Főtéren 8 szobás és 2 szobás udvari lakás, kívánatra utcai portáléval májustól kiadó. Piac-utca 19. 861

1 korona 8 db jómódú kislejtezett fogkefe a Stern kefégyár városi raktárában. 691

Kiadó két nagy világos pince utcára nyíló, ipari célra, villany, vízvezeték, aszfaltos, száraz. Arany János-utca 15. 41

Öt szobás utcai lakás Szontanna 29. májusra kiadó. Értekezhetni Donogán és Somossy cégnél. 30

Festékes hordók igen olcsón kaphatók. Értekezhetni a kiadóhivatalban. b

Vendéglők és hentesek figyelmébe ajánlja Lindanfeld J. Jenő fűszernagykereskedő valódi szegedi édes nemes és rózsás paprika különlegességeit, valamint saját örlésű fűszer nagyraktárát. Nagyobb vételre ár-eredményt nyújtok. 27

Házi ebéd koszt olcsó és izletes bentékezésre kapható. Cim a kiadóhivatalban.

Modern utcai és udvari lakás 108
kiadó május 1-re.
Ronyadi-utca 24.

Kiadó május 1-re Pesti-u. 69. sz. új házban utcai modern lakás, villanyos megállónál. 911

Fehérmű és ruha varrónő házakhoz ajánlkozik. Lévy Erzsike, Csokonai-utca 34. sz. 912

Tisztességes szobalány ajánlkozik, — esetleg gyerekhez. 813

Hatvan-u. 11. számú házban egy üzlethelyiség azonnal és egy 4 szobás emeleti lakás május 1-re kiadó. — Értekezhetni Stern kefégyárban. 907

Bolt hentes üzletnek lakással kiadó. Miklós-u. 14. 909

Házmasternek ajánlkozik kis családú házaspár. Péterfia 45. 899

Kiadó május 1-re vagy már előbb egy üzlethelyiség, egy műhely, egyraktár és egy nagy szoba konyhával Bethlen-utca 76. sz. alatti sarokházban. Értekezni Péterfia 48. alatt a háztulajdonosnál. 918

Kiadó május 1-re Péterfia 48. alatt egy udvari lakás (mely áll egy nagy szoba és konyhából) és két istálló két kocsiszinnel és egy kútú nagy, berendezett autogarage. Értekezni ugyanott a háztulajdonosnál. 917

Uradalmi tej.

A Macsi uradalom tejszerződése folyó év június 30-án megszűnik. — A szállításra kerülő tej naponkénti mennyisége 700—1000 liter. A komolyan érdeklődő tejkereskedők részletesebb felvilágosításért — forduljanak Levente István tisztartóhoz, Macs. (Debrecen mellett.) Telefonszám 302. 105

Kerásiet.

Gazdasszony tanyára, keresztetik, ki a baromfi-nevelést, tejkezelést, mosást vállalja. Jelentkezhetni d. e. 10—14. Piac-u. 39. em. 894

Veszek feles (három és féldecis) pezsgős palackot bármilyen mennyiségben. Fischbeim Jenő. 879

Aranyat, ezüstöt, zálogcédulát vesz Steiner Mihály, Csapó 27. keréztépvület. 45

Fiatal urinó házvezetőnői vagy ehhez hasonló állást keres. Teleki-utca 54. 905

Intelligens fiatal asszonynak ki szerepne pénztárnoknői állást és esetleg támogatna aztán is? Jelige „Distingué” kiadóhivatalban. 903

Gépész ki ért a gőz szántókeke kezeléséhez és esztergályozáshoz, uradalomban azonnal felvétetik. Pataky, Csapó-utca 52. 916

Vasárnap délelőtt 10 órakor elvezettem esztergályozó pénzzel, az a éltes urinó, ki felvette, kérem jutassa be a belvárosi kápitányaságra. 901

Borbély segéd kíségetést vagy bérlést keres. Bajusz Dezső, Pacsirta-utca 29. 888

Fisóher Adolf Piac-utca 61. keres egy gyermektelen házmestert. — Vízvezeték és szerelőnek előnyben részesül. Fizetést is kap. 0

Irodista állandó állásra felvétetik. Fizetési igény, folyamodvány írásban adandó be. Cimem a kiadóban. 915

Burgonya szép rózsá kapható **Deutschnál** Hatvan-u. 9. 95

Mindenféle nyomtatványt olcsón és izlésesen készít a Debreceni Újság nyomdája.

Szőlősgazdák és szőlőtelepítők figyelmébe!

Aki szőlőjét újra akarja telepíteni, Aki szőlőoltványt akar rendelni, Aki gyümölcsfát, rózsafát óhajt ültetni, kérjen oktató diszarjegyzéket az alábbi címre

Transylvania Szőlőtelepítő Vállalat
Maros-Vásárhely,
Dr. Geese Dániel-utca 39. szám.

Carbid, Benzin Deutschnál Hatvan-u. 9. 94

Eladás. Fűszerárú berendezés, kirakat és ajtórellők eladók. Becskaitér 1 sz. 35

Automobil teljesen új 18 ló erős eladó. Értekezhetni Faze-kas Imrénél, Piac-u. 77. b

Egymalom-u. 7. számú teljesen új kis modern ház adómentes eladó. Cim Erősey Gyula főszolgabírónál Hajduszo-boszló. Telefon 4. sz. b

A Zászló. Dráma egy felvonásban. Írta: Than Gyula, Kapható lapunk kiadóhivatalában. Ára 40 fillér.

Kiadó lakás.

Battyáni-u. 7. számú ház-nál 5 szobás lakás minden mellékhelyiséggel május 1-re

„Kiadó.”

Értekezhetni lehet bent az udvarban Németh Lajos urnál. 101

Alkalmi vásár Kistemplom-bazár Rózsánál

- Női felöltő, hosszú plüss bunda 90 K
- Félhosszu plüss bunda 70 K
- Rövid plüss kabát. . . . . 40 K
- Szörme kabát . . . . . 40 K
- Bárony kabát . . . . . 30 K
- Himalaja raglán. . . . . 40 K
- Angol raglán . . . . . 25 K
- Leány raglán. . . . . 12 K
- Gyermek kabát . . . . . 10 K
- Szörme Boák . . . . . 5 K
- Szörme Boák . . . . . 10 K

Női kalapok minden elfogadható árakban.

Meghívó. A Hajdudorogi Hitelbank Részvénytársasággal szerves kapcsolatban álló Hajdudorogi Takarékszövetkezet

VII. évi közgyűlését

1913. évi február hó 23-án d. u. 3 és fél órakor tartja saját helyiségében, melyre a tagok tisztelettel meghívotnak.

Az igazgatóság. Tárgysorozat:

1. Igazgatósági jelentés az 1912. üzletév eredményéről és ezzel kapcsolatban az 1912. évi zárszámadások, valamint a felszámoló 1908/III-ik évtársulat vagyonmérlegének előterjesztése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. Határozathozatal az igazgatóság, felügyelő-bizottság és felszámoló-bizottságnak adandó fölmentvény tárgyában.
4. Két igazgatósági tag választása.
5. Három felügyelő-bizottsági tag helyének betöltése 3 évre.
6. Az 1909/IV-ik évtársulat 5 tagu felszámoló-bizottságnak megválasztása.

Kivonat az alapszabályokból: 36. §. A közgyűlésen minden törzsbetét egy szavazattal jogosít, de saját törzsbetéte után senki 10 szavazatnál többet nem gyakorolhat. — Megbízásból tovább 10 szavazat gyakorolható.

37. §. A szavazati jog igazolása végett a tagok szavazó lapjaikat legkésőbb 3 nappal a közgyűlés előtt az intézet helyiségében vehetik át. 161